

OPS 2019 LP "pocketlp"

Rikshatt 7.9.2019 Tsuzuki Andersson

DEN ALLMÄNNA DELEN

1.5 LOVISAS LOKALA LÄROPLAN

- 1.5.1 Läroplanens struktur
- 1.5.2 Utvärdering och utveckling av läroplanen
- 1.5.3 Timfördelning
- 1.5.4 Studiegång i skolarbetet
- 1.5.5 Språkprogram
- 1.5.6 Intensifierad undervisning
- 1.5.7 Tillvalsämnen
- 1.5.8 Elevhandledning
- 1.5.9 Fysisk och psykisk verksamhetsmiljö

2.5 VÄRDEGRUNDEN FÖR DEN LOKALA LÄROPLANEN OCH UTVÄRDERING AV VÄRDEGRUNDEN

- 2.5.1 Kulturell mångfald är en rikedom
- 2.5.2 Synen på lärande

3.5 MÅNGSIDIG KOMPETENS I LOVISAS LOKALA LÄROPLAN

- 3.5.1 Kulturstigen

4.6 HELHETSSKAPANDE UNDERVISNING OCH MÅNGVETENSKAPLIGA LÄROMRÅDEN I LOVISA

5.7 ATT ORDNA SKOLARBETE I LOVISA

- 5.7.1 Gemensamt ansvar för skoldagen och samarbete
- 5.7.2 Fjärruppkoppling i undervisningen
- 5.7.3 Undervisning i sammansatt klass
- 5.7.4 Årskursintegrerade studier
- 5.7.5 Flexibel grundläggande utbildning
- 5.7.6 Fostrande samtal och disciplinära åtgärder
- 5.7.7 Annan verksamhet som stödjer målen för undervisning och fostran

6 BEDÖMNING AV LÄRANDE INOM DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN I LOVISA

- 6.1. Bedömningens syften i den grundläggande utbildningen
 - 6.1.1 Formativ bedömning
 - 6.1.2 Summativ bedömning
- 6.2 Allmänna principer för bedömningen
- 6.3 Bedömning av lärande och kunnande
- 6.4 Bedömning av arbete
- 6.5 Bedömning av uppförande
- 6.6 Studiegången i den grundläggande utbildningen
 - 6.6.1 Studiegången enligt årskurs
 - 6.6.2 Studier enligt ett eget studieprogram
- 6.7 Gemensamma läroämnen och valfria ämnen som ska bedömas i slutet av läsåret
- 6.8 Slutbedömning i den grundläggande utbildningen
 - 6.8.1 Bildandet av slutvitsord
 - 6.8.2 Slutbedömningen av en elev som omfattas av särskilt stöd
 - 6.8.3 Gemensamma läroämnen som ska bedömas i slutbedömningen
 - 6.8.4 Bedömning av lärokurserna i konst- och färdighetsämnena i slutbedömningen

6.8.5 Bedömning av valfria ämnen i slutbedömningen

6.8.6 Undervisning som betonar ett läroämne eller en särskild utbildningsuppgift och slutbedömning

6.9 Frånvaro och dess inverkan på bedömning

6.10 Ny bedömning och rättelse av bedömning

6.11 Betyg

6.11.1 Verbala omdömen och siffervitsord i betygen

6.11.2 Läsårsbetyg

6.11.3 Mellanbetyg

6.11.4 Skiljebetyg

6.11.5 Avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen

6.12 Särskild examen och betyg över studier som avlagts genom särskild examen

6.13 Frågor som avgörs på lokal nivå

7.7 STÖD FÖR LÄRANDE OCH SKOLGÅNG

8.6 ELEVVÅRD

12.5 TILLVALSÄMNINGEN I LOVISA

1.5 LOVISAS LOKALA LÄROPLAN

1.5.1 Läroplanens struktur

Den lokala läroplanen för Lovisa följer samma struktur som de nationella grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Läroplanen publiceras elektroniskt på stadens webbplats samt på skolornas Peda.net-sidor.

I Lovisa är den finska och svenska läroplanen identisk med undantag för språkprogrammen. Alla centrala planer och verksamhetsmodeller som kompletterar och preciserar läroplanen och styr undervisningen är enhetliga för stadens skolor inom den grundläggande utbildningen.

Skolorna kan samarbeta över kommun- och språkgränser och bekantar sig med andra skolors verksamhetskulturer.

1.5.2 Utvärdering och utveckling av läroplanen

Eleverna och vårdnadshavarna har hörts flera gånger under läroplanprocessens gång. Det har ordnats föräldramöten för vårdnadshavare och det har erbjudits elever, vårdnadshavare, undervisningspersonal och beslutsfattare möjligheter att besvara olika enkäter. Personalen har jobbat med läroplanen under såväl möten som fortbildningsdagar. Även övriga aktörer, som till exempel företagsföreningen och Lovisa stads kulturväsende, har involverats i läroplansprocessen.

Den lokala läroplanen för förskoleundervisningen har uppgjorts parallellt med den lokala läroplanen för den grundläggande utbildningen. Också Lovisa stads plan för småbarnspedagogik har uppgjorts så att i den beaktas den lokala läroplanen för den grundläggande utbildningen. Dessutom skrivs läroplanen för grundläggande konstundervisning i samarbete med Lovisa stads personal. Avsikten är att olika styrdokument som styr undervisningen och/eller påverkar den passar ihop och kompletterar varandra i tillämpliga delar.

I läroplansarbetet har stadens strategi och därtill hörande dokument beaktats liksom även resultat från olika enkäter som har genomförts under bland annat föräldra- och informationsmöten. Personalen inom utbildningen i Lovisa stad har samarbetat med övriga enheter inom staden då läroplanen har utarbetats till exempel med kulturväsendet då Kulturstigen uppgjordes samt med enhet för barn och unga inom social- och

hälsovårdstjänsterna då kapitlet om elevvården skrevs. Samarbetet ordnades främst i arbetsgrupper som redan fanns, till exempel i välfärdsgruppen för barn och unga och i elevvårdens styrgrupp. Resultaten från enkäterna och undersökningarna beaktas då skolornas läsårsplaner görs upp.

Läroplanen ska främja en fortlöpande utveckling av undervisningens kvalitet och stärka utbildningens kontinuitet. Den ska skapa en god grund för övergången från förskoleundervisningen till den grundläggande utbildningen och från den grundläggande utbildningen till följande utbildningsstadium. Läroplanen ska utarbetas med hänsyn till övriga lokala planer. Sådana planer är till exempel:

- planen för småbarnspedagogik
- förskoleundervisningens läroplan
- eventuell plan för undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen
- plan för morgon- och eftermiddagsverksamheten
- välfärdsplan för barn och unga enligt barnskyddslagen
- likabehandlingsplan enligt lagen om likabehandling
- eventuell plan för hållbar utveckling, kulturell fostran och övriga planer och beslut som utbildningsanordnaren fattat i synnerhet angående utbildning, barn, ungdomar och familjer.

1.5.3 Timfördelning

Läroämne	Årskurs									sammanlagt
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Modersmål och litteratur	14		18				10			42
	7	7	5	6	4	4	3	3	4	43
A1-språk	2		9				7			18
	1	1	3	2	2	2	2	2	3	18
B1-språk						2	4			6
						2	2	2	2	8
A2-språk						12				12
			2	2	2	2	2	2	2	12
Matematik	6		15				11			32
	3	3	4	4	4	4	3,4	3,6	4	33
Omgivningslära	4		10							14
	2	2	2	2	3	3				14
Biologi och geografi							7			7
Biologi							1	1	2	7
Geografi							1	1	1	7
Fysik och kemi							7			7

Fysik							1	1,5	1	7
Kemi							1	1,5	1	
Hälsokunskap							3			3
							1	1	1	3
Religion/Livsåskådningskunskap	2		5				3			10
	1	1	2	1	1	1	1	1	10	
Historia och samhällslära							5			12
Historia							2		1	12
Samhällslära							1		1	3
Musik	2		6				2			8
	1	1	2	2	1	1	2			10
Bildkonst	2		6				2			9
	1	1	1	1	2	2	2			10
Slöjd	4		8				2			11
	2	2	2	2	2	2	2			14
Gymnastik	4		9				7			20
	2	2	2	2	3	3	2	3	2	21
Huslig ekonomi							3			3
							3			3
Valfria ämnen i konst- och färdighetsämnen	6						5			11
Valfria ämnen	9									9
Valfria ämnen i konst- och färdighetsämnen	7						7		4	12
Valfria ämnen	1						1	1	1	9
innehåller valfritt B2-språk							2		2	4
Elevhandledning							2			2
							0,6	0,4	1	2
Eleven läser ett A2-språk	20	20	23	26	27	27	30	30	30	233
Eleven läser ett B1-språk	20	20	23	24	25	27	30	30	30	229
Minimitimmar (SR) inneh. B1	19	19	22	24	25	25	29	29	30	222

* konst- och färdighetsämnen sammanlagt

1.5.4 Studiegång i skolarbetet

I årskurserna 1–6 samt i klassbunden specialundervisning kan undervisningen ordnas i sammansatta klasser. I så fall läses växelkurs ifall det gagnar elevgruppen. Under läsår som börjar med jämna tal läser eleverna stoffet för årskurserna 1, 3, 5, 7 och 9.

Undervisningen framskrider huvudsakligen enligt årkurs. Vid behov kan en plan för lärandet för årskursintegrerade studier uppgöras för en enskild elev eller en mindre grupp elever. Även för elever som följer ett eget studieprogram uppgörs en plan för lärandet. För elever som följer ett eget studieprogram eller får årskursintegrerad undervisning fattas ett förvaltningsbeslut enligt 18 § i lagen om grundläggande utbildning (se även 5.7.4 *Årskursintegrerade studier*).

Undervisningen ordnas i huvudsak indelad i läroämnena eller enligt verksamhetsområde. I skolorna i Lovisa ordnas minst en gång om läsåret mångvetenskapliga lärområden som omfattar minst 30 årsveckotimmar. Eleverna involveras i planeringen av dessa lärområden. I Lovisa avgör skolorna själva vilka teman som tas upp i de mångvetenskapliga lärområdena. De mångvetenskapliga lärområdena skrivs in i skolans läsårsplan. Även utbildningsanordnaren kan bestämma gemensamma teman för alla skolor.

1.5.5 Språkprogram

I de finska skolorna i Lovisa läser eleverna engelska som A1-språk från årskurs 1. Svenska kan väljas som A2-språk från årskurs 4. Eleverna läser svenska som B1-språk från och med årskurs 6. B2-språket i årskurserna 8 och 9 är ryska och tyska.

Eleverna i de svenskspråkiga skolorna läser finska som A1-språk från årskurs 1 och engelska som A2-språk från och med årskurs 4. På årskurserna 7–9 erbjuds tyska, franska och i mån av möjlighet även ryska som ett tillval. Dessa språk läses som B2-språk.

1.5.6 Intensifierad undervisning

I Lovisa inleds intensifierad gymnastikundervisning på årskurs 7 under läsåret 2019–2020. När intensifierad undervisning inleds i skolorna, uppgörs en plan som godkänns enligt den då gällande förvaltningsstadgan. I planen ingår valkriterierna för elever och den intensifierade undervisningens innehåll, mål, timfördelning och bedömning.

1.5.7 Tillvalsämnen

Tillvalsämnen som erbjuds och på vilken årskurs tillvalsämnen studeras bestäms årligen i skolornas läsårsplaner.

1.5.8 Elevhandledning

Planen för elevhandledningen bifogas i skolornas läsårsplan. I den skolvisa elevhandledningsplanen beskrivs elevhandledningens struktur och förfaringssätt, arbets- och ansvarsfördelning, arbete i sektorövergripande nätverk, samarbete mellan hemmet och skolan i frågor som gäller handledning, samarbete med arbetslivet samt arrangemang för arbetsorientering.

Planen för elevhandledning för årskurserna 1–6

1. Strukturer och förfaringssätt

I Lovisa utgör elevhandledningen en integrerad del av den övriga undervisningen i årskurserna 1–6. I årskurserna 3–6 kan skolorna reservera egna lektioner för elevhandledningen om de vill. Klassläraren ansvarar tillsammans med de övriga lärarna för elevhandledningen.

2. Arbets- och ansvarsfördelning samt arbete i sektorsövergripande nätverk

Om möjligt gör man samarbete med föräldraföreningen, det lokala ungdomsväsendet och fritidsväsendet. Man strävar efter att utnyttja samarbetet med de lokala föreningarna och företagen i skolans verksamhet.

3. Samarbete mellan skolan och hemmet

Vårdnadshavarna meddelas aktivt om till exempel språkval och man hjälper dem att förstå valens inverkan på möjligheterna till fortsatta studier. På

möten med vårdnadshavare diskuteras ur elevhandledningens synvinkel om elevens val samt frågor som gäller inläring och skolgång.

4. Samarbete mellan skolan och hemmet

I årskurserna 1 och 2 ligger tyngdpunkten i att bekanta sig med yrken i den närmaste omgivningen till exempel med hjälp av besökare. I årskurserna 3–6 bekantar man sig i mån av möjlighet med yrken, arbetslivet och entreprenörskap i formen av exkursioner och besök. Man strävar efter att samarbeta med lokala företagare och näringsidkare.

5. Elevhandledning för årskurserna 7–9

Handledningen ges i årskurserna 7–9 som handledning i klass, enskild handledning som fördjupar sig i individuella frågor och vid behov också som smågruppshandledning som baserar sig på stöd från kamratgruppen. På årskurserna 7–9 erbjuds eleverna två årsveckotimmar elevhandledning. Syftet med handledningen är att hjälpa eleven att göra val som är realistiska i förhållande till hans kunskaper och egenskaper. Valen kan hänföra sig till bland annat studierna, utbildnings- och karriärmöjligheterna samt frågor som gäller vardagslivet och de sociala förhållandena.

Elevhandledningens mest centrala mål är att öka självkännedomen, att lära sig utveckla färdigheterna att lära sig och att ge mer information om utbildningsmöjligheterna, arbetslivet och yrken. Handledningen är ett långsiktigt samarbete som kräver den ungas egen aktivitet och vilja och också stöd från vårdnadshavarna.

I alla ovannämnda frågor kan den unga själv eller vårdnadshavaren kontakta elevhandledaren. Varje elev har rätt till handledning.

1.5.9 Fysisk och psykisk verksamhetsmiljö

I Lovisa strävar man efter att skolorna bildar grupper som till sammansättning och storlek stöder elevernas utveckling och inläring. Säkerheten vad gäller både den fysiska och psykiska inläringssmiljön tryggas genom aktiv uppföljning och bland annat genom KiVa skola-programmet.

I skolornas vardag har eleverna möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och öva upp sin förmåga att lösa konflikter. I skolorna i Lovisa handleds eleven att se sina styrkor. Det egna och andras arbete värdesätts. Gott uppförande och respekt mot andra är en viktig del av vardagen.

Skolorna i Lovisa erbjuder möjligheter till erfarenheter, upplevelser och information om den omkringliggande naturen. I alla skolor i Lovisa utnyttjas de möjligheter som utomhuspedagogik erbjuder.

Specifikt för Lovisa är tvåspråkighet, närheten till havet och en levande landsbygd. I Lovisa finns det många byskolor som ligger utspridda i olika delar av den geografiskt stora kommunen. Skolornas fysiska ramar skiljer sig markant från varandra. Lovisaregionen är ett historiskt viktigt område. Sjöfart och hamnverksamhet är specifikt för kuststaden Lovisa. Lovisa är byarnas stad vilket betyder ett tätt samarbete med lokala aktörer och att de olika

byarnas särdrag beaktas. I Lovisa tillämpas närskoleprincipen och samarbetas med de närliggande kommunerna.

2.5 VÄRDEGRUNDEN FÖR DEN LOKALA LÄROPLANEN OCH UTVÄRDERING AV VÄRDEGRUNDEN

Skolorna utvärderar värdegrunden årligen och antecknar den i sina årsplaner. Värdegrunden uppföljs då verksamhetsberättelsen skrivs. Till värdediskussionen kallas elever, vårdnadshavare och övriga samarbetspartners. I diskussionen funderar man över och utvärderar förverkligandet av den grundläggande utbildningens värdegrund på kommunnivå och i den egna skolgemenskapen.

2.5.1 Kulturell mångfald är en rikedom

I Lovisa beaktas den rikedom tvåspråkigheten medför och de kulturella skillnaderna uppskattas. Samarbetet mellan skolorna utvecklas ständigt både vad gäller de vuxna och eleverna, till exempel genom gemensamma händelser och temadagar.

Skolan har en betydande roll i att integrera elever från andra kultur- och språkgrupper i det finländska samhället.

Med hjälp av kommunikationsteknik är det möjligt att dela med sig av den egna kulturtraditionen och samtidigt vidga sin förståelse för världens olika kulturer.

2.5.2 Synen på lärande

Inom den grundläggande utbildningen satsas på utveckling av en positiv pedagogik. Varje elev ska ha möjlighet att utvecklas och uppleva glädjen av att lyckas i skolarbetet. Eleven handleds i att förstå och känna igen den egna läroprocessen.

Under läsåret utvärderar eleverna sitt eget och kamraters lärande samt hur de kan påverka sin läroprocess. I utvärderingssamtal diskuteras också synen på lärandet. Utvärderingssamtal hålls mellan elev och lärare och vårdnadshavare bereds möjlighet att delta. Uppföljandet av inlärningsprocessen ska vara en aktiv process som sker under hela läsåret.

3.5 MÅNGSIDIG KOMPETENS I LOVISAS LOKALA LÄROPLAN

Arrangemang och åtgärder med vilka man stödjer och följer upp att de mångsidiga kompetenserna uppfylls beskrivs i den skolvisa läsårsplanen. Utbildningsanordnaren kan bestämma vilka mångsidiga kompetensområden som betonas under läsåret.

3.5.1 Kulturstigen

Från och med läsåret 2016–2017 har man skapat en plan för kulturfostran Kulturstigen för den grundläggande undervisningen.

Avsikten med planen för kulturfostran är att alla elever på årskurserna 1–6 och årskurserna 7–9 årligen bekantar sig med olika kulturformer och konstarter och det lokala kulturarvet.

Varje årskurs har en egen konstart eller kulturform. På så sätt får eleven ett mångsidigt tvärsnitt av kulturfältet när hen uppflyttas från en årskurs till en annan.

Man strävar efter att producera Kulturstigens etapper i samarbete med lokala kulturaktörer, konstinstitutioner och konstnärer. Således kan eleverna bekanta sig med sin egen regions olika konstformer, hobbymöjligheter och kulturhistoria.

Kulturstigen når tvåspråkigt den grundläggande utbildningens alla årskurser i de olika skolorna i Lovisa.

Kulturtjänsterna i Lovisa stad koordinerar och utvecklar Kulturstigens verksamhet.

Förskola: samarbete med biblioteken (sagostunder, boklekar, diplom och bibliotekskort på våren)

årskurs 1 dans

årskurs 2 bildkonst

årskurs 3 litteratur/ordkonst

årskurs 4 musik

årskurs 5 lokalhistoria

årskurs 6 scenkonst

årskurs 7 museisamarbete

årskurs 8 film-/mediakonst

årskurs 9 kulturresea till Helsingfors

Under läsåret 2019–2020 utvidgas Kulturstigen till småbarnspedagogiken.

4.6 HELHETSSKAPANDE UNDERVISNING OCH MÅNGVETENSKAPLIGA LÄROMRÅDEN I LOVISA

I Lovisa betonas ett funktionellt arbetssätt som gör att eleverna får träna och fördjupa sina kunskaper i de mångsidiga kompetensområdena. Arbetssätten kan planeras, väljas och utvärderas tillsammans med eleverna.

Skolan ansvarar för planeringen och genomförandet av de mångvetenskapliga lärområdena. Innehållet väljer man utgående från skolans egna resurser och enligt utbildningsanordnarens givna instruktioner. Arbetet ska dokumenteras. Av läsårsplanen ska det framgå samarbetspartners samt tidtabell för genomförandet.

Eleverna ska ges respons under den tid man arbetar med lärområdet. Elevernas kunskaper och färdigheter ska beaktas i den verbala bedömningen eller när man ger vitsord i de läroämnena som varit involverade i lärområdet. Självutvärdering, kamrat- och grupputvärdering tas också i beaktande vid bedömningen.

Uppföljning, utvärdering och utveckling av lärområden sker skolvis varje läsår. De utförda temaområdena beskrivs i verksamhetsberättelsen och presenteras för vårdnadshavare eller övriga intresserade på det vis skolan önskar. Även utomstående aktörer kan medverka i genomförandet av mångvetenskapliga lärområden.

Alla skolor erbjuder eleverna en så mångsidig lärmiljö som möjligt.

5.7 ATT ORDNA SKOLARBETE I LOVISA

5.7.1 Gemensamt ansvar för skoldagen och samarbete

Övergångsskedet mellan förskola och årskurs 1 samt övergångsskedet mellan årskurs 6 och årskurs 7 förbereds väl i skolan av rektorer, lärare och kuratorer. Eleverna får i god tid bekanta sig med det följande skolstadiet. Närmare beskrivningar om hur övergångarna sköts hittas under *Undervisning i de olika årskurserna*.

Skolorna uppmanas att samarbeta över språkgränsen genom besök och olika projekt.

I Lovisa samarbetar skolorna och föreningarna med varandra, särskilt i samband med olika kultur-, idrotts- och miljöevenemang. Långvariga projekt kan också ingå i samarbete med andra parter. Yttre aktörer besöker skolorna och eleverna kan också ta del av service som erbjuds av staden. Utomstående aktörer kan delta i mångvetenskapliga lärområden i samarbete med skolan. Tyngdpunkten för Lovisa stads kulturpolitiska program är barn och ungdomar, samarbetet med skolor och daghem betonas.

Elever och lärare har möjlighet att ta del i internationella projekt som skolorna beviljats.

Förverkligandet, uppföljningen och utvärderingen av samarbetet förs in i skolornas verksamhetsberättelser. Skolorna planerar samarbetet med de aktörer som bäst passar för skolan.

Klassläraren och klassföreståndaren har en central roll när det gäller överblicken av elevens välbefinnande. Som kommunikationsverktyg mellan hemmet och skolan används främst Wilma.

Utvärderings- och handledande responssamtal mellan elev, vårdnadshavare och lärare hålls årligen.

Skolorna ordnar elevkårsval eller utser representanter till elevkåren varje läsår. Elevkåren jobbar för att främja alla elevers trivsel i skolan och handleds av en lärare. Eleverna ges möjlighet att delta i planeringen och utvärderingen av de mångvetenskapliga lärområdena.

5.7.2 Fjärruppkoppling i undervisningen

I Lovisa strävar man efter att utnyttja fjärruppkopplingar i undervisningen så mångsidigt som möjligt. Man kan använda Skype-uppkopplingar och VR 360 -teknik för att få elever som har

avbrutit sina studier eller särskilt begåvade elever att delta eller till exempel för funktionellt lärande och för att producera läromaterial.

5.7.3 Undervisning i sammansatt klass

I årskurserna 1–6 samt i klassbunden specialundervisning kan undervisningen ordnas i sammansatta klasser. I dessa fall läses växelkurs ifall det gagnar elevgruppen. Under läsår som börjar med jämna tal läser eleverna stoffet för årskurserna 1, 3, 5, 7 och 9.

5.7.4 Årskursintegrerade studier

Enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen kan årskursintegrerade undervisningsarrangemang beröra en hel skola, elever på vissa årskurser/i vissa undervisningsgrupper eller enskilda elever som studerar i skolan. Årskursintegrerad undervisning möjliggör flexibel skolgång. Årskursintegrerad undervisning kan tillämpas till exempel för att snabba upp studier för elever med särskild begåvning eller för att förebygga studieavbrott i stället för att en elev inte uppflyttas. Eleven kan studera i sin egen undervisningsgrupp hela tiden oberoende av om hen framskrider i sina studier snabbare eller långsammare än andra.

Hel skola/vissa årskurser/undervisningsgrupper

När en hel skola eller vissa årskurser/undervisningsgrupper följer årskursintegrerad undervisning, ska det av läroämnenas lärokurser skapas undervisningshelheter för läroplanen med andra grunder än årskursvis. Studiehelheterna ska skapas enligt den timfördelning som anges i statsrådets förordningar och enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Studiehelheternas innehåll kan också utformas genom att förena målen och innehållen i de olika läroämnena och ämnesgrupperna. I läroplanen bestäms också vilka studiehelheter som är obligatoriska och vilka som är valfria. För elever som deltar i årskursintegrerad undervisning ska det utarbetas ett eget studieprogram enligt vilket undervisningen genomförs.

Enskild elev

Det är särskilt motiverat att överväga möjligheten att studera enligt ett eget studieprogram när man vill stöda elev med särskild begåvning eller förebygga studieavbrott. Enligt 18 § i lagen om grundläggande utbildning kan rektor fatta ett förvaltningsbeslut om ett individuellt studieprogram för en enskild elev.

Om årskursintegrerad undervisning ges endast en enskild elev, ska det utarbetas ett personal studieprogram som baserar sig på läroplanen. Studieprogrammet ska utarbetas utgående från läroplanen så att det av programmet framgår elevens personliga mål, studieordningen och den tidtabell enligt vilken studiehelheterna ska genomföras. Också eventuella särskilda mål skrivs in i planen för elevens lärande. Elevens studieframgång uppföljs regelbundet.

Enskild elev med särskilt stöd

I Lovisa uppgörs från fall till fall en läroplan för årskursintegrerade studier för en elev med särskilt stöd om man anser att det är det bästa sättet för eleven att göra framsteg i studierna. Bedömningen utförs alltid av en mångprofessionell arbetsgrupp som består av skolpsykologen, skolkuratorn, en speciallärare, klassläraren eller en ämneslärare och rektorn. Också elevens vårdnadshavare är inbjudna till bedömningen. Rektorn fattar ett förvaltningsbeslut om ett individuellt studieprogram och man utför en pedagogisk bedömning och uppgör en inlärningsplan för eleven. Planen inskrivs som en del av trestegsstödet och man följer regelbundet upp att planen förverkligas.

Studier enligt eget studieprogram, bedömning och uppflyttning till följande årskurs

Årskursintegrerade undervisningsarrangemang motiverar eleven och stöder utvecklande av självkänslan. Eleven som framskrider enligt ett eget studieprogram får i slutet av varje läsår ett läsårsbetyg över de studier som under läsåret genomförts med godkänt resultat och uppflyttas till följande årskurs efter att läsåret avslutats. Genom studier enligt ett eget studieprogram kan man vid behov undvika att eleven stannar kvar på klassen och på så sätt undvika att elevens alla prestationer upphör att gälla. En elev som studerar enligt ett eget studieprogram kan stanna kvar på klassen endast i det fall att den allmänna skolframgången är svag. För att fungera kräver systemet yrkesövergripande och regelbundet samarbete.

En elev i årskurs nio räknas som elev i ifrågavarande årskurs, ända tills eleven slutfört hela den grundläggande utbildningens lärokurs och får ett avgångsbetyg eller avgår från skolan.

5.7.5 Flexibel grundläggande utbildning

Flexibel grundläggande utbildning är avsedd för unga hos vilka man har som avsikt att förebygga försvagning av skolmotivation och studieavbrott genom aktiverande och arbetsinriktade studier. Utöver att utveckla elevens livskompetens och studiefärdigheter är verksamhetens syfte att stöda att eleven slutför den grundläggande utbildningen, att bidra till övergången till andra stadiets studier med individuellt stöd och att säkerställa att eleven får en fortsatt studieplats.

På JOPO-klassen (flexibel grundläggande utbildning) studerar man både i skolan och på arbetsplatsen. Under läsåret har eleven fyra arbetspraktikperioder, sammanlagt cirka 80 dagar. I skolan framskrider studier i individuell takt i en smågrupp. I studierna ingår också resor, studiebesök och lägerskolor. Förutom läraren arbetar också en ungdomsledare i klassen.

Arbetet fördelas enligt följande:

- a) läraren: undervisning och handledning, kontakt till hemmet
- b) ungdomsledaren: Verksamhet ytterom klassen, allmänt stöd för eleverna.

Att ansöka till gruppen inom flexibel grundläggande utbildning

I Lovisa ansöker eleverna till JOPO-klassen på basis av en skriftlig ansökan från eleven och vårdnadshavaren. De elever som lämnat in en ansökan kallas med sina vårdnadshavare till en intervju. Valet sker på basis av ansökningar, intervjun och/eller en rekommendation av det yrkesövergripande elevvårdsteamet i skolan. Ansökningen sker på vårterminen innan studierna inleds. För varje JOPO-elev görs en plan för lärande upp.

Meningen är att arbetet i flexibel klass klagör elevens mål för framtiden och förbereder eleven för livet efter den grundläggande utbildningen. Med ett nära samarbete mellan hem och skola strävar man till att stöda vårdnadshavarna i deras fostringsarbete. De finska och svenska grupperna inom den flexibla grundläggande utbildningen ordnar gemensamma aktiviteter och samarbetet mellan språkgrupperna utgör en del av lärandet. Eleverna studerar huvudsakligen i sin egen grupp. Lektionstiderna kan infalla utanför skolans normala lektionstider. Även andra lärare än läraren som ansvarar för JOPO-klassen undervisar eleverna, till exempel i tillvalsämnen. Antalet tillvalsämnen kan avvika från den allmänna undervisningens. I flexibel grundläggande undervisning strävar man till att förena studier med arbete. Under läsåret har eleven arbetspraktik enligt de lagstadgade föreskrifterna för flexibel grundläggande undervisning. Under arbetsplatsperioden deltar eleven i arbetsplatsens normala arbetsuppgifter och får feedback av sin handledare på arbetsplatsen. Under arbetsplatspraktiken jobbar eleverna också med uppgifter som läraren ger. Uppgifterna varierar beroende på praktikplats. Efter avslutad arbetsplatsperiod får eleven och läraren en utvärderingsblankett som fungerar som grund för bedömningen.

5.7.6 Fostrande samtal och disciplinära åtgärder

Elever ska få kunskap om sina rättigheter och skyldigheter. Vid förseelser tillämpas de modeller som skolan använder. I Lovisa uppgör enskilda skolor sina planer över hur disciplinära åtgärder och fostrande samtal sköts. Dessa planer finns i skolornas läsårsplaner. Samtal dokumenteras skriftligt.

5.7.7 Annan verksamhet som stödjer målen för undervisning och fostran

Klubbutbudet varierar skolorna emellan beroende på resurs och behov. Såväl lärare som utomstående parter kan ansvara för klubbverksamheten.

I Lovisa har skolorna ett aktivt samarbete med biblioteken i regionen.

Eleverna uppmuntras att aktivt ta del i planering av måltidssituationer samt att föra fram sina idéer kring maten till centralköket.

Av religiösa eller etiska skäl kan vårdnadshavaren meddela centralköket om vad barnet får äta. Läkarutlåtande krävs för specialdiet som anknyter till födoämnesallergier.

Lovisa stads principer vad gäller skolskjutsarna hittas på stadens hemsida: <http://www.loviisa.fi/sv/service/utbildning/skolskjutsar>.

6 BEDÖMNING AV LÄRANDE INOM DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN I LOVISA

I den grundläggande utbildningen indelas bedömningen i bedömning under studierna och slutbedömning. Bedömningen sker i växelverkan och är både handledande och uppmuntrande. Utbildningsanordnaren uppdaterar vid behov lokala tyngdpunkter på utvecklandet av bedömningskulturen till den lokala läroplanen. För övrigt följer man grunderna för läroplanen som sådana i beskrivningen av bedömningskulturen och dess centrala principer.

Tidpunkten för bedömningen under studiernas gång och tillvägagångssätten för bedömningen klargörs med hjälp av årsplanen för bedömningen som kan läsas elektroniskt på stadens Peda.net-webbplats. Genast vid ingången av läsåret görs nya lärare förtrogna med de bedömningsprinciper som används i kommunen. Rektorn eller en person som rektorn separat utsett ansvarar för introduceringen. Årsplanen för bedömningen uppdateras årligen i augusti när skolarbetet inleds.

6.1. Bedömningens syften i den grundläggande utbildningen

Enligt lagen¹ och förordningen² om grundläggande utbildning har bedömningen av elevens lärande två syften som stödjer varandra. Syftet med bedömningen är att

- handleda och sporra eleven i studierna och att utveckla elevens förutsättningar för självvärdering (formativ bedömning).
- definiera i vilken mån eleven har uppnått målen som ställts upp för läroämnena (summativ bedömning).

Bedömningen i den grundläggande utbildningen fokuserar på lärandet, kunnandet, arbetet och uppförandet. Handledningen och sporrandet i studierna och utvecklingen av elevens färdigheter för självvärdering genomförs med hjälp av formativ bedömning. I vilken mån eleven har uppnått de mål som ställts upp för de olika läroämnena ska bedömas summativt.

Vid genomförandet av bedömningens syften ska de allmänna principerna för bedömningen följas. Skolorna ska ha enhetliga principer och förfaringssätt för bedömningen som blir konkreta i skolans bedömningskultur. Utbildningsanordnaren ska följa upp hur bedömningsprinciperna uppfylls i skolorna samt stödja utvecklingen av en enhetlig bedömningskultur.

6.1.1 Formativ bedömning

Syftet med den formativa bedömningen är att handleda eleven i framstegen i studierna i relation till de uppställda målen. Den formativa bedömningen hjälper eleven att förstå sitt eget lärande, uppfatta sina styrkor och utveckla sina arbetsfärdigheter i syfte att nå de mål som ställts upp för läroämnet. Den formativa bedömningen är en del av undervisningen.

Den formativa bedömningen är respons som stödjer och handleder lärandet. Responsen ska hjälpa eleven att förstå målen för läroämnet, att uppfatta sina egna framsteg i relation till de uppställda målen samt hur prestationerna kan förbättras i förhållande till de uppställda målen och kunskapskraven.

Självvärdering och kamratrespons är en del av den formativa bedömningen. Eleverna tränar under lärarens handledning på sina färdigheter i självvärdering och på att ge och ta emot kamratrespons. Dessa färdigheter ska tränas som en del av studierna i alla läroämnena. Självvärderingen och kamratresponsen inverkar inte på vitsordet eller det verbala omdöme som eleven ska få i läroämnet. Målen för läroämnena och principerna för bedömningen ska klargöras för eleverna på ett sätt som är ändamålsenligt med tanke på elevernas ålder. Varje elev ska kunna bilda sig en uppfattning om vad som avses att hen ska lära sig och hur prestationerna bedöms. Under läsårets gång ska vårdnadshavarna informeras om elevens framsteg i studierna och om hans arbete och uppförande³.

Den formativa bedömningen ska alltid genomföras i syfte att uppnå målen för läroämnena som har ställts upp i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och preciserats i den lokala läroplanen. Den formativa bedömningen förutsätter ingen dokumentation.

6.1.2 Summativ bedömning

Syftet med den summativa bedömningen är att beskriva hur väl och i vilken mån eleven har uppnått de mål som ställts upp för läroämnena i den lokala läroplanen.

Den summativa bedömningen ska genomföras åtminstone i slutet av varje läsår och i slutet av den grundläggande utbildningen. Eleven och hans vårdnadshavare ska ändå även under läsårets gång informeras om elevens framsteg i studierna, och om elevens arbete och uppförande. ⁴ I slutet av varje läsår ska eleven ges ett läsårsbetyg, för vilket en summativ bedömning ska göras av i vilken mån eleven under det ifrågavarande läsåret har uppnått målen i de läroämnena som ingår i elevens studieprogram. I läsårsbetyget ska även ingå en bedömning av uppförandet. ⁵

Den summativa bedömningen ska genomföras i relation till de mål som ställts upp för läroämnena i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats för varje årskurs i den lokala läroplanen. Bedömningen i slutet av läsåret är en summativ helhetsbedömning av hur eleven presterat under hela läsårets gång. Slutbedömningen ska fokusera på de mål som ställts upp för läroämnena när den grundläggande utbildningens lärokurs avslutas.

Målen för läroämnena och principerna för bedömningen ska klargöras för eleverna på ett sätt som är ändamålsenligt med tanke på elevernas ålder. Varje elev ska kunna bilda sig en uppfattning om vad som avses att hen ska lära sig och hur prestationerna bedöms.

Den summativa bedömningen genomförs av läraren som undervisat eleven, eller, om lärarna är många, av lärarna gemensamt. ⁶

Läraren ska dokumentera de omdömen av elevens prov på kunnande som inverkar på den summativa bedömningen.

6.2 Allmänna principer för bedömningen

Följande principer för bedömningen ska följas i varje årskurs.

Bedömningen är jämlik

Bedömningen ska i samtliga årskurser grunda sig på likabehandling. Bedömningen som genomförs vid slutet av varje läsår i årskurserna 1–8 och vid slutbedömningen ska grunda sig på de mål som ställts upp i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats i den lokala läroplanen. Varje elev ska få veta vad som avses att hen ska lära sig och hur hens lärande och kunnande bedöms. Slutvitsorden ska bildas på lika grunder i hela landet.

Bedömningen förutsätter öppenhet, samarbete och delaktighet

Syftet med bedömningen är att hjälpa eleven att uppfatta hur hen framskrider i studierna. Detta förutsätter kommunikation mellan läraren och eleven och respons för att främja att eleven uppnår målen. Till genomförandet av bedömningen hör att eleverna ges möjlighet att vara delaktiga, att identifiera elevernas styrkor samt att uppmuntra eleverna.

För att genomföra bedömningen förutsätts samarbete både i skolan och mellan skolan och hemmet. Syftet med samarbetet är att klargöra principerna för och förfaringssätten vid bedömningen för vårdnadshavarna. Eleven och vårdnadshavaren ska få tillräckligt med information om elevens lärande, kunnande, arbete och uppförande.⁷ Eleven och vårdnadshavaren har rätt att få information om grunderna för bedömningen och hur de har tillämpats i bedömningen av eleven.⁸

Lovisa stads principer och praxis för utvärdering är definierade i den lokala läroplanen, som kan läsas på Lovisa stads hemsidor.

Tidpunkt och förfaringssätt för bedömning under studiernas gång finns presenterat i årsklockan för den grundläggande utbildningen i Lovisa.

Årsklockan som bilaga

Vårdnadshavarna informeras regelbundet bl.a. via Wilma om elevens framsteg i de olika läroämnena. I utvärderingssamtalen samt i de handledande samtalen vid övergångarna, ligger fokus på utvärdering av inläringen. Under utvecklingssamtalen/föräldrakvarterna diskuteras elevens framsteg i studierna.

Bedömningen är systematisk och ändamålsenlig

Bedömningsförfarandena ska planeras som en logisk helhet och man ska försäkra sig om att principerna för bedömningen är enhetliga i skolan. Bedömningen ska genomföras både under läsårets gång och vid slutet av läsåret. Bedömningen ska endast fokusera på det som har ställts upp som mål i den lokala läroplanen. Läraren ska genomföra bedömningen utgående från prov på kunnande.

Elevernas prestationer ska inte jämföras med varandra. Bedömningen ska inte basera sig på elevernas person, temperament eller andra personliga egenskaper.

Den information som fåtts utgående från bedömningen hjälper läraren att anpassa sin undervisning till elevernas behov. Bedömningen är också ett viktigt verktyg för att identifiera elevens eventuella behov av stöd. Samarbetet mellan lärarna i skolkollegiet är nödvändigt för att bedömningen ska kunna genomföras ändamålsenligt.

Bedömningen är mångsidig

Elevernas lärande, kunnande, arbete och uppförande ska bedömas mångsidigt.⁹ Den mångsidiga bedömningen ska grunda sig på prov på kunnande som samlats in på olika sätt. Läraren ska välja förfaringssätten för bedömningen så att de är ändamålsenliga med tanke på bedömningens syften och målen för läroämnet. Eleven ska ha möjligheter att på olika sätt som är ändamålsenliga med tanke på målen visa vad hen kan och har lärt sig. I valet av bedömningsmetoder ska man beakta att det med endast

en bedömningsmetod inte är möjligt att bedöma hur eleven uppnått samtliga mål som ställts upp för läroämnena.

Bedömningen grundar sig på mål och kunskapskrav

Bedömningen av lärande, kunnande och arbete ska grunda sig på de mål för läroämnena som ställts upp i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats årskursvis i den lokala läroplanen. Bedömningen av uppförandet genomförs i relation till de mål som ställts upp för uppförande i den lokala läroplanen.

I bedömningen av elevens kunnande ska de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som härletts ur målen för läroämnena användas. Kunskapskraven har definierats för den bedömning som ska ges i slutet av de olika årskurserna och för slutbedömningen. Kunskapskraven är inte mål som ställts upp för eleverna, utan de beskriver vilken kunskapsnivå som krävs för olika vitsord.

Om en elev som får särskilt stöd studerar ett läroämne enligt den allmänna

lärokursen, ska prestationerna bedömas i relation till de gemensamma målen för den allmänna lärokursen och utifrån de ovan nämnda kunskapskraven.

Prestationer av elever som studerar enligt en individualiserad lärokurs i ett eller flera läroämnena ska i dessa läroämnena bedömas i relation till de individuella mål som fastställs i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP). Ovan nämnda kunskapskrav används inte för att fastställa elevens kunskapsnivå. Lärokursen individualiseras först då eleven trots givet stöd inte verkar uppnå den kunskapsnivå som förutsätts för vitsordet 5.

Prestationer av en elev som deltar i undervisning som ordnas enligt verksamhetsområden ska bedömas i relation till de mål som ställts upp för respektive verksamhetsområde.

Om en elev studerat särskilt prioriterade områden i ett läroämne som definierats i planen för elevens lärande ska hans prestationer bedömas i relation till målen för den allmänna lärokursen utgående från de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

Bedömningen beaktar elevens ålder och förutsättningar

Förfaringssätten vid bedömningen ska planeras och genomföras med beaktande av elevernas ålder och förutsättningar. Man ska ta i beaktande elevernas olika sätt att lära sig och arbeta samt se till att det inte finns hinder för dem att visa sitt kunnande.

I bedömningen ska man fästa uppmärksamhet vid elevens hälsotillstånd och specialbehov. Behovet av stöd för lärande samt andra orsaker som inverkar på påvisande av kunnande ska beaktas i förfaringssätten vid bedömningen så, att eleven har möjlighet att med hjälp av specialarrangemang och alternativa metoder visa sitt kunnande.

I bedömningen av elever med invandrarbakgrund och elever med ett främmande språk som modersmål ska elevens kunskaper i undervisningsspråket och elevens språkkunskaper inom vetenskapsområdet i läroämnet som är mål för bedömningen beaktas.

6.3 Bedömning av lärande och kunnande

Bedömningen i den grundläggande utbildningen ska fokusera på elevens lärande och kunnande.

Bedömningen av lärande anknyter till handledningen av lärprocessen och den respons som ska ges om den. Bedömningen av kunnande ska i sin tur fokusera på nivån av elevens kunskaper och färdigheter. Elevens lärande ska handledas och hans kunnande ska alltid bedömas i relation till de mål som ställts upp för de olika läroämnena i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats för varje årskurs i den lokala läroplanen.

Vid bedömning av elevens kunnande ska de kunskapskrav användas som definierats i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som härletts ur målen för den bedömning som ska ges i slutet av de olika årskurserna och vid slutbedömningen.

I vilken mån målen för mångsidig kompetens uppnås ska inte bedömas separat från läroämnet. Då läraren genomför bedömningen i enlighet med målen och kunskapskraven för läroämnen bedöms även målområdena för mångsidig kompetens.

Om en elev som får särskilt stöd studerar ett läroämne enligt den allmänna lärokursen, ska prestationerna bedömas i relation till de gemensamma målen för den allmänna lärokursen utifrån de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

Prestationer av elever som studerar enligt en individualiserad lärokurs i ett eller flera läroämnen ska i dessa läroämnen bedömas i relation till de individuella mål som fastställts i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP). De kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen ska inte användas för att fastställa elevens kunskapsnivå.

6.4 Bedömning av arbete

Bedömningen av arbetet är en del av bedömningen av läroämnet. Arbetet ska alltså inte bedömas separat från läroämnet. Bedömningen av arbetet grundar sig på målen för elevens arbetsfärdigheter som ingår i målen för läroämnen som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats årskursvis i den lokala läroplanen. Då läraren genomför bedömningen i enlighet med målen och kunskapskraven för läroämnet blir även arbetet bedömt.

Med arbetsfärdigheter avses färdigheter som eleven under tiden för den grundläggande utbildningen utvecklar i att arbeta självständigt och i grupp, att planera och utvärdera sitt eget arbete, att agera ansvarsfullt och försöka sitt bästa samt att agera konstruktivt i kommunikationssituationer.

Särskilda behov som berör elevens arbete ska om det behövs antecknas i planen för elevens lärande eller i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP), så att de kan beaktas då bedömningen planeras och genomförs.

6.5 Bedömning av uppförande

Bedömningen av uppförandet ska genomföras i relation till de mål som ställts upp för uppförande i den lokala läroplanen och hur väl eleven uppnått dem. Målen som ställts upp för uppförande ska grunda sig på skolans verksamhetssätt och ordningsstadga. Uppförandet ska bedömas som en egen helhet i betygen och det vitsord eller verbala omdöme som eleven fått inverkar inte på vitsordet eller det verbala omdömet som ges i ett läroämne.

Särskilda behov som berör elevens uppförande ska om det behövs antecknas

i planen för elevens lärande eller i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP), så att de kan tas i beaktande när bedömningen av uppförandet planeras och genomförs.

Skolans uppställda mål för uppförande diskuteras med vårdnadshavarna och eleven årligen. Tidpunkten definieras i bedömningens årsklocka.

Bedömningen av uppförande grundar sig på värdegrunden för den grundläggande utbildningen i Lovisa samt på de uppställda målen för uppförande. Målen är definierade i bedömningstabellen för uppförande.

Bedömning av uppförande som bilaga

6.6 Studiegången i den grundläggande utbildningen

6.6.1 Studiegången enligt årskurs

En elev uppflyttas till följande årskurs om hen i de olika läroämnen som ingår i årskursens lärokurs har fått ett siffervitsord eller ett motsvarande verbalt omdöme som motsvarar åtminstone hjälpliga kunskaper och färdigheter.¹⁰

Eleven kan också uppflyttas till följande årskurs, även om hans prestationer skulle vara underkända i något läroämne, om man bedömer att han kommer att klara av studierna i följande årskurs med godkänt resultat. En elev kan stanna kvar i årskursen, om elevens prestationer under läsåret trots stödåtgärder har underkänts i ett eller flera läroämnen som ingår i årskursens lärokurs.

Om det finns risk för att elevens hela prestation under läsåret underkänns i något läroämne, ska eleven och vårdnadshavaren informeras om saken under läsåret och man ska komma överens om åtgärder för att stödja lärandet. Innan beslut fattas om att en elev stannar kvar i årskursen ska eleven beredas möjlighet att, utan att delta i undervisningen, vid ett särskilt tillfälle visa prov på att han inhämtat godtagbara kunskaper och färdigheter i läroämnet i fråga.¹¹ Sådana tillfällen kan ordnas en eller flera gånger under läsåret eller efter läsårets slut på det sätt som bestäms i den lokala läroplanen. I det särskilda tillfället kan olika slags muntliga och skriftliga eller andra prestationer ingå för att eleven på bästa sätt ska kunna visa sitt kunnande.

Om det föreligger risk för att en elevs prestationer i ett ämne underkänns, har eleven möjlighet att visa sitt kunnande vid ett särskilt tillfälle under läsåret då kursen har avslutats. Möjlighet att visa sitt kunnande ges också alltid då läsåret har avslutats.

Om tillfället ordnas efter läsårets slut, kan eleven i läsårsbetyget ges ett villkorligt beslut om kvarstannande. I beslutet ska anges vilka delar av årskursens lärokurs som förutsätter en godkänd prestation i ett särskilt tillfälle för att visa prov på kunnande för att eleven ska uppflyttas till följande årskurs.

En elev kan också stanna kvar i årskursen, trots att han inte har underkända prestationer, om det anses ändamålsenligt med tanke på elevens allmänna framgång i skolan. Eleven och hans vårdnadshavare ska i ett sådant fall ges möjlighet att höras innan beslutet fattas.

Om en elev stannar kvar på klassen, förfaller elevens prestationer i ifrågavarande årskurs.¹²

6.6.2 Studier enligt ett eget studieprogram

En elev kan studera över årskursgränserna enligt ett eget studieprogram, i stället för enligt en lärokurs som är indelad i årskurser. I den lokala läroplanen ska föreskrivas vilka studiehelheter som ska avläggas med godkänt resultat för att kunna framskrida i studierna i läroämnet i fråga. En elev som studerar enligt ett eget studieprogram får i slutet av läsåret ett läsårsbetyg över de studier som han genomfört med godkänt resultat under läsåret i fråga och går efter det avslutade läsåret vidare i sina studier följande läsår.¹³

Genom studier enligt ett eget studieprogram kan man om det behövas undvika att eleven stannar kvar på klassen och på så sätt undvika att elevens alla prestationer under läsåret i fråga upphör att gälla. En elev som studerar enligt ett eget studieprogram kan stanna kvar på årskursen endast i det fall att den allmänna skolframgången är svag. En elev i årskurs nio räknas som elev i ifrågavarande årskurs ända tills han avlagt hela den grundläggande utbildningens lärokurs och får ett avgångsbetyg eller avgår från skolan.¹⁴

Studiehelheterna för de elever som studerar enligt ett eget studieprogram är definierade årskursvis i de ämnesvisa delarna. För elevens skrivs en egen plan för lärande.

6.7 Gemensamma läroämnen och valfria ämnen som ska bedömas i slutet av läsåret

I den grundläggande utbildningen ska alla gemensamma läroämnen som ingår i elevens studieprogram bedömas separat i slutet av varje läsår.¹⁵ De gemensamma läroämnen som bedöms är modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematik, omgivningslära, fysik, kemi, biologi, geografi, hälsokunskap, religion eller livsåskådningskunskap, historia, samhällslära, musik, bildkonst, slöjd, gymnastik och huslig ekonomi. I läsårsbetyget ska ett verbalt omdöme eller ett vitsord antecknas över i vilken mån eleven under läsåret har uppnått målen för läroämnen som ingår i elevens studieprogram.

Timmarna valfria konst- och färdighetsämnen är en del av den undervisning som ska ges i de gemensamma lärokurserna i konst- och färdighetsämnen. Det innebär att eleven får ett verbalt omdöme eller ett vitsord för varje konst- och färdighetsämne i alla årskurser som eleven studerar ämnena. I

betygen ges inget separat verbalt omdöme eller vitsord över timmarna valfria konst- och färdighetsämnen som eleven erbjudits och avlagt.

Målen och innehållen för läroämnena i mångvetenskapliga lärområden och de prov på kunnande som visats i samband med studier i mångvetenskapliga lärområden ska beaktas då man bildar vitsord i respektive läroämne. Bedömningen i de enskilda läroämnena ska planeras och eleverna ska känna till bedömningen innan arbetet med ett lärområde påbörjas. För mångvetenskapliga lärområden ges inga separata verbala omdömen eller vitsord.

De valfria ämnen som bildar en enhetlig lärokurs som omfattar minst två årsveckotimmar ska bedömas med siffror. Lärokurser i valfria ämnen som omfattar mindre än två årsveckotimmar och helheter bestående av sådana lärokurser ska bedömas verbalt med anteckningen "godkänd".

I årskurserna 1–3 ska de valfria ämnena som motsvarar timfördelningen i den grundläggande utbildningen bedömas antingen verbalt eller med siffror i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. I årskurserna 4–9 ska siffervitsord ges för de valfria ämnen som omfattar minst två årsveckotimmar.

De skolvisa valfria ämnena, deras innehåll, omfattning och bedömning definieras årligen i tillvalsämnesguiden.

6.8 Slutbedömning i den grundläggande utbildningen

Syftet med slutbedömningen är att definiera hur väl och i vilken mån eleven i slutet av den grundläggande utbildningen har uppnått de mål som ställts upp för de olika läroämnena i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Siffervitsordet eller det verbala omdömet som ska ges i slutbedömningen ska beskriva elevens kunskapsnivå i relation till målen för lärokursen i läroämnet och kunskapskraven för slutbedömningen. Avgångsbetyget ska i slutet av den grundläggande utbildningen ges åt en elev som har uppnått målen för hela den grundläggande utbildningens lärokurs på en nivå som motsvarar åtminstone vitsordet 5.

Slutbedömningen ska genomföras på basis av det kunnande som eleven har visat i årskurserna 7–9 i relation till målen för lärokursen i läroämnet, utgående från de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

6.8.1 Bildandet av slutvitsord

Bildandet av slutvitsord ska grunda sig på den kunskapsnivå som eleven visat i relation till målen för lärokursen i läroämnet och kunskapskraven för slutbedömningen. Då ett slutvitsord bildas ska man ta i beaktande alla mål som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen för lärokursen i läroämnet och de därtill hörande kunskapskraven för slutbedömningen, oberoende av för vilken årskurs 7, 8 eller 9 enskilda mål har ställts upp i den lokala läroplanen. Bedömningen av de mål för läroämnen i vilka eleven visat sitt kunnande i årskurserna 7 och 8 ska beaktas då slutbedömningen genomförs. Den nivå av kunnande som baserar sig på dessa mål ska bedömas utgående från kunskapskraven för slutbedömningen.

Slutvitsordet är en helhetsbedömning som ska bildas utgående från målen och kunskapskraven för läroämnet. Om en elev uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål.

Bedömningen av elevens arbete ska ingå i vitsordet som ges i ett läroämne i slutbedömningen.

6.8.2 Slutbedömningen av en elev som omfattas av särskilt stöd

Om en elev som får särskilt stöd studerar ett läroämne enligt den allmänna lärokursen, ska hans prestationer bedömas i relation till målen för den allmänna lärokursen och utgående från kunskapskraven för slutbedömningen. Om eleven studerar enligt en individualiserad lärokurs i ett eller flera läroämnen, ska elevens prestationer i läroämnena i fråga bedömas i relation till de individualiserade mål och innehåll som fastställts i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP), inte i relation till kunskapskraven för slutbedömningen.

Vid bedömningen av läroämnen som studerats enligt individualiserade lärokurser kan verbalt omdöme användas i stället för siffervitsord också vid slutbedömningen. Lärokursen ska individualiseras först då eleven trots det givna stödet inte verkar uppnå den kunskapsnivå som förutsätts för vitsordet 5.

Slutbedömningen för en elev som omfattas av förlängd läroplikt grundar sig antingen på den grundläggande utbildningens allmänna lärokurser i läroämnen eller på individualiserade lärokurser, beroende på vad som bestämts i elevens beslut om särskilt stöd. Om studierna för en elev som omfattas av förlängd läroplikt genomförs i form av studiehelheter, ska bedömningen i betyget ändå ges per läroämne.

Om elevens studier har ordnats enligt verksamhetsområde, ska slutbedömningen basera sig på de mål som ställts upp i den individuella planen för hur undervisningen ska ordnas och ett verbalt omdöme ska ges för varje verksamhetsområde.

6.8.3 Gemensamma läroämnen som ska bedömas i slutbedömningen

I slutbedömningen i den grundläggande utbildningen ska följande gemensamma läroämnen bedömas med siffror: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematik, fysik, kemi, biologi, geografi, hälsokunskap, religion eller livsåskådningskunskap, historia, samhällslära, musik, bildkonst, slöjd, gymnastik och huslig ekonomi. Kunskapskraven för slutbedömningen definierar vilken kunskapsnivå som krävs i respektive läroämne för siffervitsorden 5, 7, 8 och 9.

I modersmål och litteratur kan eleven ha studerat enligt två olika för läroämnet fastställda lärokurser. Då ska de båda lärokurserna som eleven har avlagt i läroämnet modersmål och litteratur bedömas.

Om eleven har bytt lärokurs i modersmål och litteratur, det andra inhemska språket eller främmande språk, är det den lärokurs som eleven senast har studerat som ska bedömas i slutbedömningen. Samma sak gäller om eleven har bytt från ett åskådningsämne till ett annat eller från en lärokurs i ett åskådningsämne till en annan.

Om en elev i enlighet med ett beslut som avses i 18 § i lagen om grundläggande utbildning¹⁶ är helt befriad från studier i ett läroämne inom den grundläggande utbildningens lärokurs ska läroämnet i fråga inte bedömas. Det ska finnas särskilt vägande skäl för befrielse från studier i ett läroämne och beslutet ska övervägas individuellt för varje elev.

6.8.4 Bedömning av lärokurserna i konst- och färdighetsämnena i slutbedömningen

Konst- och färdighetsämnena som är gemensamma för alla elever är musik, bildkonst, slöjd, gymnastik och huslig ekonomi. Den lokala timfördelningen och elevernas eventuella egna val inverkar på när en elev ges det vitsord i ett konst- och färdighetsämne som ska antecknas i avgångsbetyget.

Timmarna valfria konst- och färdighetsämnena är en del av den undervisning som ska ges i de gemensamma lärokurserna i konst- och färdighetsämnena. Det innebär att eleven får ett vitsord för varje konst- och färdighetsämne i avgångsbetyget. I avgångsbetyget ges inget separat vitsord över studier i timmarna valfria konst- och färdighetsämnena som eleven erjudits och avlagt.

Då slutvitsordet bildas ska de kunskapskrav för slutbedömningen som fastställts för dessa läroämnen i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen användas. Slutbedömningen ska genomföras i det skede då hela lärokursen i respektive konst- och färdighetsämne och även eventuella studier i timmarna valfria konst- och färdighetsämnena har avlagts. I avgångsbetyget ska omfattningen av den lärokurs som eleven avlagt antecknas för respektive konst- och färdighetsämne.

6.8.5 Bedömning av valfria ämnen i slutbedömningen

De valfria ämnen som bildar en enhetlig lärokurs som omfattar minst två årsveckotimmar ska bedömas med siffror. Lärokurser i valfria ämnen som omfattar mindre än två årsveckotimmar och helheter bestående av sådana lärokurser ska bedömas verbalt med anteckningen "godkänd". Det kunnande som visats i ett valfritt

ämne som hör till ett gemensamt läroämne och som ska bedömas med ett verbalt omdöme, kan höja slutvitsordet i läroämnet i fråga. Principen för att höja vitsordet ska skrivas ner i den lokala läroplanen.

6.8.6 Undervisning som betonar ett läroämne eller en särskild utbildningsuppgift och slutbedömning

Om en skola betonar ett visst läroämne eller en läroämneshelhet i sin läroplan eller ordnar undervisning på två språk, är skolans mål för undervisningen i detta ämne eller språk i allmänhet högre än målen som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. För likvärdighetens skull ska prestationerna för de elever som deltar i undervisning som betonar ett läroämne eller en läroämneshelhet eller som deltar i undervisning på två språk, i slutet av den grundläggande utbildningen bedömas i relation till målen för läroämnena. För att definiera kunskapsnivån ska kunskapskraven för slutbedömningen som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen användas. Om årsveckotimmar för valfria ämnen används till den betonade undervisningen ska bedömningen i fråga om dessa timmar genomföras i enlighet med principerna för bedömningen av valfria ämnen. I undervisning på två språk ska elevens kunskaper i målspråket eller språkbadsspråket som hen studerat bedömas utifrån målen och kunskapskraven för A-lärokursen i främmande språk eller det andra inhemska språket. Tilläggsuppgifter om den betonade undervisningen och elevens prestationer kan vid behov ges i en separat bilaga till betyget.

6.9 Frånvaro och dess inverkan på bedömning

Elevens ska delta i undervisningen om hen inte tillfälligt beviljats befrielse från undervisningen på grund av sjukdom eller andra särskilda skäl.¹⁷ Studierna för och bedömningen av en elev kan delvis ordnas på annat sätt om det är motiverat av skäl som har samband med elevens hälsotillstånd.¹⁸

Om eleven är olovligt frånvarande och inte deltar i undervisning, prov eller andra möjligheter som hen erbjudits för att visa prov på sitt kunnande och hen inte har godkända prestationer i relation till de mål som fastställts i den lokala läroplanen, kan eleven i läsårsbetyget få ett underkänt vitsord i läroämnet.

6.10 Ny bedömning och rättelse av bedömning

Möjligheten till ny bedömning och rättelse av bedömning berör slutbedömningen och beslut som gäller studiegång och kvarstanning. En begäran om ny bedömning ska göras av vårdnadshavaren och den ska tillställas skolan inom två månader efter att vårdnadshavaren tagit del av informationen. Skolans rektor och elevens lärare beslutar tillsammans om den nya bedömningen.¹⁹

6.11 Betyg

Betyg som ska användas i den grundläggande utbildningen:

1. läsårsbetyg
2. mellanbetyg
3. skiljebetyg
4. avgångsbetyg.

Utbildningsanordnaren beslutar om betygens utformning.

6.11.1 Verbala omdömen och siffervitsord i betygen

I läsårsbetygen och eventuella mellanbetyg i årskurserna 1–3 ska verbalt omdöme eller siffervitsord användas i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. Om verbalt omdöme ges ska det framgå av betyget om elevens prestation är godkänd eller underkänd.

I läsårsbetygen och eventuella mellanbetyg i årskurserna 4–8 ska siffervitsord ges. I avgångsbetyget och i ett eventuellt mellanbetyg i årskurs nio ska siffervitsord ges. Siffervitsordet kan kompletteras med ett beskrivande verbalt omdöme som ska ges som bilaga till betyget.

Bedömningen av uppförande ska ges med siffervitsord i läsårsbetyg och i eventuella mellanbetyg i årskurserna 4–8. Om bedömningen av uppförande ges som ett verbalt omdöme i årskurserna 1–3 ska det ges som bilaga till betyget. Också ett verbalt omdöme som kompletterar bedömningen av uppförande som ges med siffervitsord ska ges som bilaga till betyget. I tilläggsuppgifterna i betyget ska antecknas att bedömningen av uppförande ges som ett verbalt omdöme som bilaga till betyget.

Verbalt omdöme kan också, utom vid slutbedömningen, användas vid bedömningen av elever vars modersmål är något annat än undervisningsspråket.²⁰ I bedömningen av individualiserade lärokurs används verbalt omdöme eller siffervitsord i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. I undervisning som ordnas enligt verksamhetsområde ska verbalt omdöme användas.

Årskurserna 1-3 har verbal bedömning i läsårsbetyget.

I läsårsbetyget bedöms de individualiserade läroämnena verbalt i årskurserna 1-3 och i årskurserna 4-9 med siffervitsord.

Mellanbetyget ersätts med ett utvärderingssamtal i årskurserna 1-5.

Mellanbetyg med siffervitsord ges i årskurs 6.

I årskurserna 7-9 ges mellanbetyg med sifferbedömning i de ämnen vars omfattning är minst 2 årsveckotimmar.

6.11.2 Läsårsbetyg

Eleven ska i varje årskurs få ett läsårsbetyg i slutet av läsåret, med undantag av årskurs nio då eleven får ett avgångsbetyg. I läsårsbetyget ska elevens studieprogram antecknas och för varje läroämne ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord som beskriver i vilken mån eleven under läsåret har uppnått de uppställda målen. Läsårsbetyget är ett beslut om att eleven uppflyttas till följande årskurs eller stannar kvar på klassen.

Då bedömningen ges med siffror ska också bedömningsskalan anges i betyget.²¹

Verbalt omdöme kan användas i läsårsbetyget i årskurserna 1–3. Också av verbala omdömen ska framgå om eleven har avlagt läsårets studier i varje läroämne som ingår i hens studieprogram med godkänt resultat.

Ett siffervitsord för bedömning av uppförande ska antecknas i läsårsbetyg och eventuella mellanbetyg. Då bedömningen av uppförande ges med ett verbalt omdöme, ska det ges som bilaga till betyget.

Vitsordet eller det verbala omdömet i religion och livsåskådningskunskap ska i läsårsbetyget och eventuella mellanbetyg antecknas i formen "religion/livsåskådningskunskap" utan att särskilja vilket av läroämnena eleven har studerat. Den lärokurs i religion som eleven studerat ska inte antecknas i betyget. Om en elev får undervisning i sin egen religion, ska det verbala omdöme eller siffervitsord som eleven får antecknas i betyget om undervisningen ges av den som ordnar den grundläggande utbildningen. Ett eventuellt verbalt omdöme eller ett siffervitsord som eleven fått från undervisning som ges av något religiöst samfund ska inte antecknas i betyget.

Om eleven har deltagit i undervisning på två språk ska målspråket eller språkbadsspråket antecknas i läsårsbetyget.

Om det i beslutet om särskilt stöd har fastställts att eleven studerar ett eller flera läroämnen enligt en individualiserad lärokurs, ska siffervitsordet eller det verbala omdömet förses med en asterisk (*). I punkten Tilläggsuppgifter i betyget ska antecknas att eleven har studerat dessa läroämnen enligt en individualiserad lärokurs.

I läsårsbetyget ska antecknas:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk
- elevens namn och födelsetid
- datum då betyget ges

- underskrift av läraren som ansvarar för undervisningsgruppen eller av rektor
- elevens studieprogram och verbala omdömen eller siffervitsord av i vilken mån eleven uppnått målen
- studiernas omfattning i årsveckotimmar i ifrågavarande årskurs i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- en bedömning av elevens uppförande
- den lärokurs eller de lärokurser eleven studerat i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- en anteckning om att eleven uppflyttas till följande årskurs eller eventuellt att eleven stannar kvar på klassen
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning om siffervitsord används i betyget
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020.

6.11.3 Mellanbetyg

Utbildningsanordnaren beslutar om mellanbetyg ska ges. Mellanbetyg ska ges enligt samma grunder som ett läsårsbetyg.

En elev i årskurs nio ska om det behövs ges ett separat mellanbetyg för ansökan till fortsatta studier.

I mellanbetyget ska antecknas:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk
- elevens namn och födelsetid
- datum då betyget ges
- underskrift av läraren som ansvarar för undervisningsgruppen eller av rektor
- elevens studieprogram och verbala omdömen eller siffervitsord av i vilken mån eleven uppnått målen
- studiernas omfattning i årsveckotimmar i ifrågavarande årskurs i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- den lärokurs eller de lärokurser eleven har studerat i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- en bedömning av elevens uppförande (med undantag av mellanbetyg i årskurs nio för ansökan till fortsatta studier)
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning om siffervitsord används i betyget
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020.

6.11.4 Skiljebetyg

En elev som flyttar till en annan skola, avgår från skolan utan att ha inhämtat den grundläggande utbildningens hela lärokurs²² eller inte har fullgjort läroplikten inom tiden för sin läroplikt ska ges ett skiljebetyg. Till skiljebetyget ska bifogas den timfördelning som skolan följt och en utredning över eventuell betonad undervisning. Om eleven flyttar till en annan skola som upprätthålls av samma utbildningsanordnare, behöver inget separat skiljebetyg ges.

Ett skiljebetyg ska ges utgående från samma principer som ett läsårsbetyg. I skiljebetyget ska ingen bedömning av elevens uppförande antecknas.

I skiljebetyget ska antecknas:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn

- skolans undervisningsspråk
- elevens namn och födelseid
- datum då betyget ges
- rektors underskrift
- elevens studieprogram och verbala omdömen eller siffervitsord av i vilken mån eleven uppnått målen
- studiernas omfattning i årsveckotimmar i ifrågavarande årskurs i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- den lärokurs eller de lärokurser eleven har studerat i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning om siffervitsord används i betyget
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020.

6.11.5 Avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen

Avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen ska vid läsårets slut ges en elev i årskurs nio vars prestationer i relation till målen för lärokurserna i läroämnen är godkända i alla läroämnen som ingår i elevens studieprogram. Det innebär åtminstone vitsordet fem (5) eller det verbala omdömet "godkänd".

I avgångsbetyget ska antecknas

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk
- elevens fullständiga namn och personbeteckning
- datum då betyget ges
- rektors underskrift
- bedömningen i de gemensamma läroämnen och i de valfria ämnen som ska bedömas ges med siffror (5–10) och med ord (hjälpiga–utmärkta)
- studiernas omfattning i årskurserna 7–9 i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- den lärokurs eller de lärokurser eleven har avlagt i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- en anteckning om att elevhandledning och praktisk arbetslivsorientering ingått i elevens studieprogram
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020
- en anteckning om att den grundläggande utbildningens lärokurs placeras på nivå två i den nationella referensramen för examina och övriga samlade kompetenser samt i den europeiska referensramen för examina.

Bedömning av elevens uppförande ska inte antecknas i avgångsbetyget.

Omfattningen av de gemensamma och valfria läroämnen som en elev avlägger i årskurserna 7–9 ska antecknas i avgångsbetyget som årsveckotimmar.

Om en eleven har deltagit i undervisning på två språk ska målspråket eller språkbadsspråket antecknas i avgångsbetyget.

Vitsordet i religion och livsåskådningskunskap ska antecknas i avgångsbetyget i formen "religion/livsåskådningskunskap" utan att särskilja vilket av läroämnen eleven har studerat. Den lärokurs i religion som eleven studerat ska inte antecknas i avgångsbetyget. Om en elev får undervisning i sin egen religion, ska det siffervitsord som eleven får antecknas i avgångsbetyget, om undervisningen ges av den som ordnar den grundläggande utbildningen. Ett eventuella siffervitsord som eleven fått från undervisning som ges av något religiöst samfund ska inte antecknas i avgångsbetyget.

I avgångsbetyget ska inte det verbala omdöme eller siffervitsord antecknas som eleven eventuellt fått för studier i det egna modersmålet.

Om en elev studerat ett eller flera läroämnen enligt en individualiserad lärokurs, kan också slutbedömningen i dessa läroämnen vara verbal. I avgångsbetyget kan även sifferbedömning användas i dessa läroämnen. Såväl siffervitsordet som det verbala omdömet ska förses med en asterisk (*). I punkten Tilläggsuppgifter i betyget ska antecknas att eleven har studerat de läroämnen som är försedda med asterisk (*) enligt en individualiserad lärokurs.

Avgångsbetyget för en elev vars undervisning har ordnats enligt verksamhetsområde ska vara verbalt.

I avgångsbetyget ska vitsorden i de läroämnen som avlagts i en särskild examen som fullgjorts innan avgångsbetyget utfärdats antecknas.

Avgångsbetyget kan innehålla bilagor, till exempel en bedömning av elevens uppförande och en bilaga som innehåller verbalt omdöme om valfria ämnen som har omfattat mindre än två årsveckotimmar. Varje bilaga ska innehålla elevens identifikationsuppgifter. Avgångsbetygets bilagor ska inte omnämnas i avgångsbetyget.

För de valfria ämnen som utgör en enhetlig lärokurs som omfattar minst två årsveckotimmar ska ett siffervitsord antecknas i avgångsbetyget. Valfria ämnen som hänför sig till och fördjupar ett gemensamt läroämne och som ska bedömas med siffror ska i avgångsbetyget antecknas under det gemensamma läroämnets namn med det valfria ämnets namn, antalet årsveckotimmar och det givna vitsordet. Alla sådana fördjupande valfria ämnen som hänför sig till ett gemensamt läroämne och som eleven har avlagt ska i avgångsbetyget antecknas direkt under läroämnet i fråga. För fördjupande valfria ämnen vars lärokurs understiger två årsveckotimmar och helheter som består av sådana lärokurser ska ett verbalt omdöme antecknas i avgångsbetyget. Under namnet på ett valfritt ämne som ska bedömas verbalt ska antecknas antalet årsveckotimmar och anteckningen "godkänd".

Valfria ämnen som inte hänför sig till ett gemensamt läroämne ska i avgångsbetyget antecknas under rubriken "tillämpade valfria ämnen". I betyget ska anges läroämnets namn, antalet årsveckotimmar och bedömningen antingen med siffervitsord eller med anteckningen "godkänd".

Om eleven byter ut ett valfritt ämne mot ett annat antingen i den egna skolan eller i samband med byte av skola, ska i avgångsbetyget antecknas namnet på båda de valfria ämnena. Ett valfritt ämne som inte har slutförts ska bedömas med siffror ifall eleven har hunnit avlägga minst två årsveckotimmar i ämnet i fråga. Om eleven har studerat ämnet mindre än två årsveckotimmar och studierna i ämnet inte slutförts ska antecknas "deltagit" vid det valfria ämnet. I betyget ska också antecknas antalet timmar som eleven har studerat i det valfria ämne som inte slutförts. Det nya valfria ämnet ska antingen bedömas med siffervitsord eller med anteckningen "godkänd", beroende på antalet avlagda årsveckotimmar.

Om elevens vårdnadshavare skriftligen anhåller om att ett språk som studeras som valfritt A2- eller B2-språk inte ska antecknas med siffervitsord i avgångsbetyget, ska vitsordet utelämnas och i betyget antecknas "godkänd". Det andra inhemska språket undervisas ändå som ett gemensamt läroämne och ett siffervitsord ska ges.

Skolan kan inte på basis av tilläggsprestationer i efterhand göra ändringar i vitsord som antecknats i ett avgångsbetyg som redan utfärdats. Eleven ska skaffa ett nytt separat betyg över eventuellt förbättrat kunnande. Ett nytt betyg kan fås antingen genom att visa kunnande i en särskild examen²³ eller genom att delta i den grundläggande utbildningens påbyggnadsundervisning eller i grundläggande utbildning för vuxna.

6.12 Särskild examen och betyg över studier som avlagts genom särskild examen

Den grundläggande utbildningens lärokurs eller en del av den kan avläggas genom en sådan särskild examen²⁴ som avses i lagen och förordningen om grundläggande utbildning. Särskild examen kan ordnas av den som har tillstånd att ordna grundläggande utbildning. En elev som deltar i en särskild examen ska visa

att hans kunskaper och färdigheter motsvarar kunskaper och färdigheter i de olika läroämnena enligt den grundläggande utbildningens allmänna lärokurs.

De betyg som ska användas i särskild examen är:

1. Betyg i en ämneslärokurs i den grundläggande utbildningen
2. Betyg över delvis fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen
3. Betyg över fullgjord lärokurs i alla ämnen i den grundläggande utbildningen

Om en elev eller en annan person fullgör lärokursen i något läroämne inom den grundläggande utbildningen i en särskild examen, ska ett betyg ges över fullgjord ämneslärokurs i den grundläggande utbildningen. Av betyget ska framgå vilket läroämne och vilken lärokurs som fullgjorts. Prestationerna i flera läroämnena kan antecknas i samma betyg. Om en elev eller en annan person endast delvis har fullgjort lärokursen i den grundläggande utbildningen, såsom lärokursen i en årskurs, ges ett betyg över delvis fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen.

Om hela den grundläggande utbildningens lärokurs har fullgjorts i en särskild examen, ska ett betyg ges över fullgjord lärokurs i alla ämnen i den grundläggande utbildningen.

I betygen ska samma allmänna uppgifter antecknas som i avgångsbetyget. För de fullgjorda läroämnena ska läroämnets namn, lärokurs och vitsord antecknas.

Den läropliktiga ska fullgöra alla gemensamma läroämnena som ingår i den grundläggande utbildningens lärokurs med godkänt resultat för att få ett betyg över fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen.

6.13 Frågor som avgörs på lokal nivå

Riktlinjerna för bedömningen som definieras i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen ska överföras till den lokala läroplanen och följas som sådana. Också de nationella kriterierna för bedömningen i slutet av årskurs 6, såväl som kriterierna för slutbedömningen och principerna för bildandet av slutvitsord, ska överföras och följas som sådana från grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen till den lokala läroplanen.

Därtill ska utbildningsanordnaren i den lokala läroplanen precisera följande:

- samarbetet med vårdnadshavarna i anslutning till bedömning
- formerna för information om bedömning
- bedömningen av uppförande och vilka mål bedömningen bygger på
- bedömning av valfria ämnen i den utsträckning utbildningsanordnaren erbjuder sådana
- principer och praxis om studiegången och om uppflyttning och kvarstanning
- principer för hur verbalt omdöme och siffervitsord ges i olika läroämnena och i bedömningen av uppförande
- slutbedömningen av valfria ämnen i den utsträckning utbildningsanordnaren erbjuder sådana
- mellanbetyg, om utbildningsanordnaren beslutar att utfärda sådana
- möjligheterna att avlägga särskild examen och tidpunkten för avläggande av examen.

7.7 STÖD FÖR LÄRANDE OCH SKOLGÅNG

Tidigt ingripande och öppen och förebyggande yrkesövergripande verksamhet gynnar varje elevs lärande. Avsikten är att beakta elevernas styrkor och behov av stöd och ordna behövlig handledning och stöd för hela undervisningsgruppen och/eller en enskild elev.

Varje elev ska ges möjlighet att få känna att hen lyckas i sitt lärande, utvecklas som elev och växer som individ. Skolans verksamhetskultur ska stöda uppväxten och utvecklingen. En bra skoldag består av högklassig undervisning samt en trygg och uppmuntrande inlärningsmiljö.

Vi stöder elevernas heltäckande välmående med ett gott samarbete mellan skolan och hemmet och vi förbättrar elevernas inlärningsförutsättningar.

Eleven kan inte samtidigt omfattas av fler än en stödnivå. Däremot kan de flesta formerna av stöd (differentiering, specialundervisning, skolgångsbiträdestjänster) i olika omfattning tillämpas som stödåtgärder inom alla tre stödnivåer.

Flexibla grupparrangemang, kompanjonundervisning, deltidsspecialundervisning och skolgångsbiträdestjänster kan användas vid differentiering av undervisningen. Differentieringen betyder inte individualisering av ett läroämne utan bedömningen av eleven grundar sig på målen i den allmänna undervisningen.

Man beaktar elevernas behov som anknyter till olika inlärningssätt, skillnader i arbetsrytmen, intressen och färdigheter, motivation och självkänsla.

I närskolorna används alla olika stödformer:

- allmänt stöd
- intensifierat stöd
- särskilt stöd.

Vid behov finns det möjlighet att få individuell undervisning på heltid i smågrupper:

- på finska i Harjurinteen koulu, årskurserna 1–9
- på svenska i Generalhagens skola, årskurserna 1–6 och i Lovisavikens skola, årskurserna 7–9.

I Lovisa används *Handbok för ordnande av stöd och elevvård*. I handboken beskrivs närmare ordnande och uppföljning av stöd för lärande och skolgång och ges förslag om hur undervisning differentieras i praktiken.

8.6 ELEVVÅRD

Elevvården hänger nära samman med skolans fostrings- och undervisningsuppdrag. Elevvårdsarbetet ska utgå från barnets bästa. Elevvården i skolan är en uppgift som hör till alla som arbetar i skolgemenskapen och alla som ansvarar för elevvårdstjänsterna. Skolans personal bär det primära ansvaret för välbefinnandet i skolgemenskapen. Elevvården genomförs i samarbete med eleverna och vårdnadshavarna.

Elevvården i Lovisa leds av en yrkesövergripande styrgrupp.

- Ordförande för gruppen är direktören för bildning och välfärd.
- Styrgruppen ger anvisningar för skolornas elevvårdsarbete.
- Gruppen styr
 - planeringen
 - utvecklingen
 - utvärderingen av elevvården.

Varje skola ska ha en egen elevvårdsgrupp och elevvårdsplan. Elevvårdsplanen är utformad enligt styrgruppens direktiv. Elevvårdsplanen uppdateras och utvärderas regelbundet.

Vårdnadshavarna kan bekanta sig med elevvårdsplanen i Wilma. Elevvårdens verksamhet presenteras på föräldramöten eller andra gemensamma evenemang.

12.5 TILLVALSÄMNINGEN I LOVISA

Syftet med tillvalsämnen är att fördjupa och bredda elevens kunskaper enligt elevens val. Tillvalsämnen ska främja de mål som fastställts för den grundläggande utbildningen.

- Fördjupade valfria lärokurser ska fördjupa och/eller bredda målen och innehållet i de gemensamma läroämnena.
- Tillämpade valfria ämnen kan innehålla element från flera olika läroämnen eller från mångsidig kompetens. Tillämpade valfria ämnen bidrar till att främja samarbetet mellan läroämnena, till exempel inom konst- och färdighetsämnen, informations- och kommunikationsteknik, konsument- och ekonomikunskap, global fostran och studier i drama.

Grunden för tillvalsämnen i läroplan är läroplanens värden och områden från mångsidig kompetens. Vid planeringen och genomförandet av innehåll betonas främjandet av samarbete mellan olika läroämnen, elevernas delaktighet och aktiva roll.

De valfria ämnens exakta innehåll bestäms i varje enskild skola och skrivs in i läsårsplanen. Ämnets namn, mångsidig kompetens, kursens mål och innehåll antecknas i planen. Årliga skolvisa tillvalsämnen planeras tillsammans med skolans elever och personal. Vårdnadshavarna kan bekanta sig med läsårsplanen i Wilma.

I Lovisa studerar man tillvalsämnen i årskurserna 4–6, en årsveckotimme per årskurs. Undervisningen kan ordnas enligt skolans val:

- en lektion/vecka under hela läsåret eller
- två lektioner/vecka under antingen hela höst- eller vårterminen.

Elev och vårdnadshavaren informeras i februari av det pågående läsåret om tillvalsämnen för det kommande läsåret.

Valet ska göras senast 15.5. Valet är bindande och görs via Wilma (enkätfunktionen) eller i pappersform.

I genomförandet av tillvalsämnen betonas elevaktiva arbetsätt, varierande lärmiljöer och lärandet genom görande.

Tillvalsämnen i årskurserna 4–6 bedöms godkänd eller underkänd kurs. Tillvalsämnen i årskurserna 7–9 bedöms med siffervitsord.